

Cirkus

© Kristine Tornquist 2005

direktor cirkusa
 njegova kći, artistica na visokom užetu Lucie / tigrica
 njegova ljubavnica, bradata dama Olga / majmun
 njegov udomljeni sin, klaun Bruno / slon
 krotitelj Rodolfo / medvjed
 malo pouzdanje

0 Predigra

Direktor cirkusa izađe u tišinu, noseći cirkusnu blagajnu. Kad se spotakne i blagajna uz glasan prasak padne na pod, probudi usnuli cirkus i usnuli orkestar, cirkusni šator oživi.

Direktor cirkusa: Hopla! Bude se. Pst!
 osluškuje Što se može! Počinje.

Skupi razasuti novac, namjesti blagajnu na blagajničkom stoliću i ode. Majmun otvori svoj kavez i prišulja se blagajni, ukrade novčić i vrati se u kavez. Ubrzo za njim slijedi medvjed. I on se prišulja cirkusnoj blagajni, osvrćući se - ukrade novac i skriva ga u svojem kavezu. Majmun to promatra.

1 Tigrica

Četiri životinje kreću se u kavezima bez mira i spokoja poput zatvorenika.

Tigrica: Odnekud me neko dozivanje
 iz polusna prenulo,
 po srcu mi udara
 divlje, refleks oslobađa.
 Nešto sam jamačno zaboravila
 što nemirno otad za mnom traga,
 miluje mi slabine
 da šija mi se kostriješi.
 Nekamo me neka vuče slutnja
 vlažne krvi i otpora,
 s mirisom se krvi usijeca
 i kroz grkljan probija.
 U mišićju nešto podrhtava,
 juri mi vrelo kroz krv
 u slijepu zanosu nekamo,
 kamo. Tog se ne sjećam.

2 Naprijed, naprijed!

Direktor cirkusa zove artiste.

Direktor cirkusa: Naprijed, više nema natrag,
 nema vremena, na mjesta, počinje!
 Publika je pošteno platila,
 ušla je ovamo... Uđite!
 ...i ne da se otjerati.

Bruno, Bruno, blesane jedan, imaš li nos na nosu?
 Bruno: Nos odgovara, ali hlače su mi prevelike, šešir je pretijesan,
 sako premalen i nema puceta...

Direktor cirkusa: Lucie, Olga, sve u redu? Lucie, golubice moja!

Lucie: Tata, je li šator pun? Inače ne nastupam.

Direktor cirkusa: Naravno, naravno.

Lucie: Jesam li lijepa, tata? Trebam nov kostim, tata.
Sa šljokicama, sa šljokicama. Nov kostim, čuješ li?

Direktor cirkusa: Naravno, naravno.

Olga, janje moje! Jesi li tu? I je li brada još tu? Olga?

Olga: Nažalost, nažalost jest. Naravno, naravno da sam ovdje. Gdje bih bila?

Lucie: Možda u kući strave i užasa.

Olga: Hej, ti! Začepi ta opaka usta!

Lucie: A ti obrij njušku!

Direktor cirkusa: Dosta! Ne tako zajedljivo, mile moje!

Kad jedna drugu uhvate među zube, kobile se grizu.

Rodolfo! Rodolfo, jesi li dobro spavao?

Rodolfo skriva blagajnu iza leđa.

Jesi li se odmorio? Je li ti godilo?

Jesi li lijepo sanjao? Jesi? Jesi li nervozan? Nervozan si.

Rodolfo: Krotitelj mora biti budan.

Direktor cirkusa: Budi budan! Inače ću te opet morati spašavati od tvoje vlastite hrabrosti.

Rodolfo: Bez brige!

Direktor cirkusa: Tromboni još spavaju. Hop-hop, lijenčine, ja ću vam pokazati!

Probudi tromboniste koji spavaju u orkestru. Smjesta počnu svirati.

Naprijed, više nema natrag,

nema vremena, na mjesta, počinje!

Publika je pošteno platila,

ušla je ovamo... Uđite!

...i ne da se otjerati.

3 Olga i Rodolfo

Rodolfo je nakanio odšuljati se s blagajnom. Olga ga zaustavi, on od straha ispusti torbu na pod.

Olga: Hop! Dakle, krećeš na put, Rodolfo.

Rodolfo: Kao što vidiš. Van iz ovog ispraznog vrtuljka. U nepovrat.

Olga: To je dobro. Ali posve sam, Rodolfo.

Povedi i mačkicu sa sobom, Rodolfo,

tako ćeš imati društvo koje ti pristaje.

Rodolfo: Slobodan muškarac putuje bez balasta. Žurim se.

Olga: Rodolfo, bolje da putuješ s balastom, inače uskoro više nećeš biti na slobodi.

Mogla bih zaboraviti što sam vidjela.

Ali mogla bih se toga i sjećati, Rodolfo!

Rodolfo: Što si vidjela...

Olga: Što sam vidjela.

Da potkradaš upravo onoga tko ti je spasio život

kad je onaj pomahnitali slon...

Rodolfo: To je bilo davno. Slon se odavno smirio. Tu sam zahvalnost već otplatio.

Već sam predugo ovdje i puštam da mi glođu život s kostiju.

Žurim se.

Olga: Tko nekom ocu uzme novac može uzeti i njegovu kćer.

Direktor cirkusa: Uzgajaj gavrane i iskopat će ti oči!

Olga: Rodolfo! Lopov kao ti. Lisac kao ti, Rodolfo.

Pa sa svjetlucavim očima i tim zlatnim pucetima lako ćeš

ukrotiti tigrića, Rodolfo!

Rodolfo: Ti, dlakava nemani!

Olga: Takva sam se rodila. Ali lopov se postaje svojom voljom, Rodolfo! Dakle?

Rodolfo: Sto mu gromova, sad mi je dosta!
 Povest ću malu sa sobom. Još danas, prije nego što stari nakani prebrojiti novac.
 Ali ti me se kloni! Hej, ti! Inače ću te operušati.

Olga: Sretan put, Rodolfo! U nepovrat!
 Svatko se bori za vlastitu sreću.

Olga nestane u svoju garderobu.

Direktor cirkusa: A sada, na lonce da popucaju bubnjići!
 Tratata bum tres!

4 Parada

Direktor cirkusa pozdravlja publiku. Ulazak artista i životinja.

Direktor cirkusa: Dame i gospodo,
 ili što već jeste,
 ovdje nudimo senzacije.
 Tko nema jake živce već je propao.

Svi četvero: Već je propao.

Direktor cirkusa: Tu ego skače na postolje
 i pandže nam pokazuje,
 što u život ih zariva.
 Tko tu ne ošine bičem već je propao.

Svi četvero: Već je propao.

Direktor cirkusa: Tu ego stupa na tanko uže
 široko ruke pruža
 i k cilju svojem kreće.
 Tko ne drži ravnotežu već je propao.

Svi četvero: Već je propao.

Direktor cirkusa: Tu ego zbija svoje šale
 i na klauna nasrće
 dok u hladnu vodu ne padne.
 Tko smijati se ne može već je propao.

Svi četvero: Već je propao.

Direktor cirkusa: Tu ego za plijenom traga,
 na velik skok se na njegov sprema,
 zagriže i ne ispušta.
 Tko brzo ne da se u bijeg već je propao.

Svi četvero: Već je propao.

Direktor cirkusa: Tu ego u bubanj udara.
 Gospodo, loši primjeri
 najbolji su, moje dame.
 Preosjetljiv sluh tko ima već je propao.

Svi četvero: Već je propao.

Direktor cirkusa: Tko tu ne ošine bičem,
 tko ne drži ravnotežu,
 tko smijati se ne može,
 tko brzo ne da se u bijeg,
 preosjetljiv sluh tko ima već je propao.

Svi četvero: Već je propao. Već je propao. Već je propao.

5. Rodolfo, Lucie

Rodolfo iščeprka izgužvan cvjetić iz kovčega i pokuca na vrata Lucieine garderobe. Majmun, a poslije i Bruno prisluškuju a da jedan drugog ne vide.

Rodolfo: Lucie! Zbogom!
 Lucie: Zbogom. Ti odlaziš.
 Rodolfo: Što ću ovdje!
 Sreća se mora uloviti, neće doći sama od sebe.
 Uložiti ću svoj mukotrpan stečeni imetak i utemeljiti vlastiti cirkus.
 S 40 divljih zvijeri, 6 zlatnih muškaraca i jednom kadom u svakim kolima.
 Lucie: ...jedna kada u svakim kolima.
 Rodolfo: A kostimi će biti cijeli ukrašeni šljokicama.
 Lucie: ...ukrašeni šljokicama.
 Rodolfo: Publika je talijanska i vikat će još i *bravo*.
 Lucie: ...*još* i *bravo*.
 Rodolfo: Crven šator, a gore će pisati velikim slovima: Cirkus Rodolfo Grande.
 Lucie: ...Cirkus Rodolfo Grande.
 Direktor cirkusa: A sada, gudači. Neka šušte koliko god mogu!
 Lucie: *ushićeno* Ah, Rodolfo!
 Rodolfo *ispravi je*: Rodolfo Grande.
 Lucie: ...Rodolfo Grande.
 Rodolfo: Ti bi pristajala u moj cirkus.
 I meni.
 Šteta što to nije moguće! Zbogom!
 Lucie: Zbogom! Baš šteta!
 Rodolfo: Velika šteta.
Uzme kovčeg i okrene se, želeći otići, ali majmun zaustavi njegov polet.
Lucie vidi kako on oklijeva i zadržava ga.
 Lucie: Ali zašto?
 Rodolfo: Tvoj te otac neće pustiti.
 Lucie: Moj otac. Tata...
 Direktor cirkusa: *publici* To sam ja.
 Rodolfo: Ti imaš meko srce. To je dobro. Ali ne isplati se.
 Rodolfo: Moraš znati na kojeg se konja kladiš želiš li dobiti.
 Treba se osigurati.
 Lucie: Imaš pravo. Otac nije važan.
 Više nisam dijete, a on je već star.
 Čovjek ne može cijeli život biti zahvalan na pukom daru života.
 Napisat ću mu ljubazno pismo kad otputujem. To će ga razveseliti.
 Rodolfo! Ja znam na kojeg se konja kladim. Idem s tobom.
 Rodolfo: Vrlo pametno od tebe. I dobro.
 Ali to nije moguće.
 Zbogom!
 Lucie: Zbogom? Nije moguće?
 Rodolfo: Ne, to nije moguće.
Uzme kovčeg i okrene se, želeći otići, ali majmun opet zaustavi njegov polet.
Lucie vidi kako on oklijeva i zadržava ga.
 Lucie: Ali zašto nije?
 Rodolfo: Volio bih da si ti s nama. Ali tvoj mi klaun ne treba.
 Lucie: Moj klaun. Bruno...
 Bruno: *ponosno prema publici* To sam ja.
 Rodolfo: Ti imaš meko srce. To je zgodno. Ali ne isplati se.
 Velike ribe moraš zgrabiti brzinom munje prije nego što uteknu.
 Lucie: Imaš pravo. Njegove su mi šale već poznate, ne mogu im se više smijati.
 Klaunu ću dati nogu. Brzinom munje.

Rodolfo, kidajmo! Idem s tobom,
 Rodolfo: Pametno od tebe.
 Ali nikomu ni riječi! Nikomu, čuješ li? Inače ništa od karijere. Poljubi me!
 Bruno: *tiho iz skrovišta* Ne, Lucie, ne!
 Lucie: Rodolfo, da, da, da!
zaljubljeno Šljokice!
Oboje se povuku svatko u svoju garderobu kako bi se pripremili za nastup.
Bruno je očajan. Olga zadovoljna.
 Bruno: Moja Lucie. Ja sam njezin klaun. A klaunu će dati nogu, rekla je.
 Meni. Nogu.
 Olga: Da. Klaunu će dati nogu i on će pasti ravno na moj krevet. Napokon!
 Bruno: To je jamačno zbog zlatnih puceta.
 Olga: Tada ću staromu dati nogu i obrijati se.
 Bruno: Iščupat ću mu zlatna puceta i srce iz kostima.

6 Dresura

Direktor cirkusa najavljuje nastup krotitelja.

Direktor cirkusa: Dame i gospodo,
 smatrate li da ste to,
 u arenu uć' će životinje,
 al ne bojte se, moje dame,
 ovdje zvijeri tek hodaju u krug
 i ne opažaju to, gospodo!
 Al jao ako to primijete
 i žele više no što mogu,
 tad bit će opasno, cijenjena publiko!
 Diži zastor za Rodolfa,
 velikog Rodolfa,
 velikog krotitelja
 - što to kažem? -
 najvećeg, najvećeg od svih...
 i indijsku tigricu!

Rodolfo uz tango kroti indijsku tigricu.

Rodolfo: Tko jaguara krotit želi
 hladno srce imat treba,
 što neće, zato što crno krzno
 uz nogu mu se pripija,
 smekšat i rastopit se.
 Uzmi radije bič i udri njime!
 Al nikad ne popuštaj, nikada!
 Kad pantera tu ti leži,
 pokorno, krotko šape drži,
 sklopivši oči ko u molitvi,
 o smrtnom tek ugrizu sniva
 kojim bi te usmrtila.
 Uzmi tada bič i udri njime!
 Al nikad ne zaspi, nikada!
 Uputi li ti lavica
 zelen pogled u oči,
 sentimentalne ne budi,

ljubav tad ne uzvрати:
 kog lav voli začas mrtav je.
 Uzmi zato bič i udri njime!
 Al nikad ne vjeruj, nikada!
 Miru radije ti ne vjeruj!
 Kad velika mačka prede,
 sigurnost ti tvoju hini,
 već plijen si joj zaliha
 za njezin dobar tek.
 Ha, ti uzmi bič i udri njime!
 Al nikad ne popuštaj, nikada!
 Tko tigricu krotit želi
 nek po krznu je ne gladi!
 Na leđa leć će pred tebe,
 na poljubac ponudit vrat
 dok pandže su joj skrivene.
 No, uzmi bič i udri njime!
 Al nikad ne popuštaj, nikada!

Direktor cirkusa: Dame i gospodo, pljesak, pljesak i ne škrtarite na pljesku!

7 Bruno, Lucie

Bruno uđe u Rodolfovu garderobu kako bi se osvetio.

Bruno: Pokazat ću ja njemu! Neće ni puce ostati na njemu. Ja ću mu pokazati!
 Hopla! Cirkusna blagajna. I pištolj. Taj nije čist.
 Blagajnu ću vratiti. Ali pištolj ću uzeti, sigurno je sigurno.
 Tko želi preživjeti u pokvarenu svijetu,
 mora pokvarenošću preduhitriti pokvarene.

Napušta garderobu s blagajnom, siguran u pobjedu, i naiđe na Lucie.

Lucie: Stoj! Što radiš s tatinom cirkusnom blagajnom?

Bruno: Ništa. Nosim je natrag.

Lucie: Ha! Uхватила sam te na djelu.

Tko će ti povjerovati?

Bruno: Ja... Ja sam nedužan.

Digne ruke, blagajna padne na pod između njih.

Direktor cirkusa: Hopla!

Bruno je želi podignuti.

Lucie: Prste k sebi! Više ne želim imati posla s kradljivcem poput tebe.

Bruno: Uzmi ti blagajnu, ti je vrati, samo budi opet dobra, mačkice moja!

Lucie uzme blagajnu.

Bruno: Pa ti si moja mačkica.

Kako ti izgledam?

Je li mi odijelo loše skrojeno

ili je loš sam kroj, Lucie?

Lucie: Glupo pitanje. Odijelo ti je sjajno.

Bruno: Hvala. No ne bi li bilo bolje sa zlatnim pucetima?

I s krznenim obrubom? Tu i tu.

Lucie: Što će klaunu zlatna puceta!

To je zbilja smiješno. Haha!

Bruno: Kako je lijepo kad se smiješ! Haha!

Lucie: Haha! Haha!

Bruno: Ha...

Lucie: Hahaha!
Bruni zapne smijeh u grlu.

Bruno: Smiješ li se tako i kad zbijam šale,
kad se spotičem, a majmun mi je za petama?

Lucie: Svojim šalama ne zaslužuješ zlatna puceta.
Tata te samo iz samilosti pušta da glumiš klauna.

Bruno: Prije si se smijala kad sam se spoticao, a majmun mi je bio za petama.

Lucie: Sve se otrca.

Bruno: A naša ljubav?

Lucie: Želiš li zaista da ti odgovorim?

Bruno: Ipak radije ne.

Lucie: Bolje ipak da. I ljubav se otrca.
Moraš znati na kojeg se konja kladiš želiš li dobiti,
osigurati se i zgrabiti ribe brzinom munje.
razmeće se Odlazim s velikim Rodolfom, to je ozbiljan čovjek.
Taj će uložiti novac!
A ja ću dobiti novi kostim, cijeli ukrašen šljokicama.
Sa šljokicama!

Lucie pobjedonosno ode, a jadni Bruno ostane stajati. Rodolfo je uznemiren.

Rodolfo: Ta guska neće moći šutjeti. Bit će neprilika.
Olgi Jedanaest puta prokletstvo i devetnaest puta nogom u stražnjicu!

Bruno: Strgnut ću mu epotele s ramena i iščupati mu krzno s ovratnika.

Olga: Dragi Bruno, pomoz mi, brzo! Hvala, najdraži Bruno! Tu. I tu.

Bruno joj pomaže oko kostima jer ona začas nastupa.

Lucie: *Olgi* Što se mene tiče, uzmi si ga!
No, čak te ni on neće htjeti.

8 Striptiz bradate dame

Direktor cirkusa najavljuje bradatu damu.

Direktor cirkusa: Moje dame, Darwin je dokazao:

Kom krzno još raste,
pa bila to samo brada,
tom je džungla još u krvi
i tek je napol čovjek, gospodo!
Zato se dame potajno briju.
Al tu ćete doznati od Olge,
bradate te dame, moje dame,
cijelu голу istinu
o ljudskoj naravi, gospodo!

Olga: *Bruni* Starog nikad nisam voljela, kunem se.
Noću mi samo gladi bradu.
Jer svatko treba malo nježnosti.

Olga se polagano svlači, sve dok se ne vidi njezino dlakavo tijelo.

Olga: Kad snovi u osvit završe,
očiju sklopljenih nadam se
da sam gola i glatka ko kamen,
da ko zmija samo kožu imam.
No, da sam gola, glatka ko kamen,
da ko zmija samo kožu imam,
za krznom jamačno bih čeznula
i za beskrajno spletenom kosom.

Al što mi koristi što to znam
kad osjećam to što osjećam,
kad ne mogu doli željeti,
a nikad ne mogu željeti što jest.

Za to vrijeme promatramo Lucieinu borbu s poštenjem. Pritom kutija s novcem jedanput padne na pod.
Direktor cirkusa: Hopla!

Naposljedku skriva blagajnu u svoju garderobu.

Na kraju cirkusne točke medvjed odvuče uzrujanu Olgu kao medvjedicu kao svoj plijen iz cirkusne arene.

Bruno: Lucie! Nosit ću zlatna puceta i blistav kostim,
bit ću zabavan i ti ćeš se uvijek smijati.

Lucie: Samo su ti puceta na pameti, uvijek samo puceta. To je smiješno. Haha!
Lucie se opet tako zlobno nasmije da Bruno izgubi hrabrost.

Bruno: Ne, molim te, nemoj se smijati!

Lucie: Budi sretan ako se samo smijem i ništa drugo!

9 Medvjed

četiri životinje kreću se u kavezima bez mira i spokoja poput zatvorenika

Medvjed: Pčele mi prave i daju med,
od zečica ja sam lako sit,
rijeka mi pruža vodu i ribe,
pred njušku mi lješnjaci padaju.
Plan je taj pametno zamišljen,
svijet je ovaj za me savršen.
Put je ravan kud god idem,
obzor širok dokle vidim,
pred noge spušta mi se trava.
Želim li što vidjet, sunce sja;
kad mi je dosta, noć je za tren.
Svijet je ovaj za me savršen.
Kiša mi vruće krzno hladi.
Stabla mi šumu sjenom pune,
kad sam usamljen, medvjedicu
dozovem: već pravimo djecu!
Ptice poju. Vjetar blag je, snen.
Svijet je ovaj za me savršen.
A kad sve je oko mene tako
lijepo, praktično uređeno,
zaključit moram: Očito sam ja
svega toga središte i cilj.
Tko ne vjeruje bit će moj plijen.
Svijet je ovaj za me savršen.

Stanka

10 Slon

Četiri životinje kreću se u kavezima bez mira i spokoja poput zatvorenika.

Slon: U Africi
 zmije se na stablima zibaju
 dok majmuni o letenju snivaju.
 Paunovo perje vjetar nosi,
 dok lav sit u gustišu spava.
 U podne u ratnu trublju pušem:
 Ovu zemlju pojelo je sunce!
 Ptice, spaljene, s neba padaju
 u ralje starom krokodilu
 u Africi, u Africi.
 Bubnjanjem kišu dozvat nam uspijeva
 da cijelo se nebo dolje slijeva
 u ralje starom krokodilu.
 Orhideje izbacuju sjeme
 i puštaju korijenje u svoj plijen,
 tad zmije sa stabala kapaju
 dok majmuni o suhom sanjaju
 u Africi.

11 Rodolfo, Lucie

Rodolfo opazi nestanak blagajne.

Rodolfo: Jedanaest puta prokleti kradljivci, razbojnici,
 trinaest puta do vraga i devet puta ošinuti bičem,
 prevaren i izdan odostrag, od sprijeda i odozdo,
 petnaest puta nogom u stražnjicu i dvanaest puta pljunuti na glavu,
 vjeruj hijenama i strvinarima i bit ćeš rastrgan,
 posran i pokopan u tom odvratnom vrtuljku,
 kradljivci i varalice jedanaest puta prokleti i trinaest puta do vraga...

Lucie: Rodolfo, što se dogodilo?

Direktor cirkusa: Oštri psi imaju izgrizene uši.

Rodolfo: Sav je moj dragi, mukotržno stečeni novac nestao.
 Pokraden sam. Uništen sam. Posve upropašten.
 Ode moj početni kapital za moj Cirkus Rodolfo Grande,
 cijela je moja budućnost ukradena.

Lucie: *shvaća:* Tvoj je dragi, mukotržno stečeni novac ukraden?
hladno: Jadni, jadni Rodolfo.

Rodolfo: Nisam siromašan, bijesan sam kao ris!
 Trinaest puta do vraga i devet puta izvrnuti ovratnik!
 Nema novca - nema putovanja, nema cirkusa.
zlurado: Nema novca - nema ljubavi. Sve je svršeno.

Lucie: Samo bez panike! (Mačka se uvijek dočeka na noge.)
 I gledaj! Osigurala se jesam. Krupna mi je riba u ruci.
 Imam dovoljno novca za nas i za novi cirkus.
 Kada u svakim kolima, kostimi ukrašeni šljokicama, još i
bravo.

Pokaže mu blagajnu, od čega se njegovo cerenje brzo zaledi.

Rodolfo: Odakle ti taj novac?

Lucie: Našla sam ga.
 Rodolfo: Našla?
 Lucie: Našla.
 Jednom sam pokvarenom kradljivcu oduzela plijen što ga je on ukrao.
 Rodolfo: A, tako. Našla. Ukrao.
 Ti hvataš ribe brzinom munje prije nego što uteknu.
 Lucie: Brzinom munje. Rodolfo, nakon mojeg nastupa krećemo!
 U bolju budućnost. *Još i bravo.*
 Direktor cirkusa: Bolje je neprijatelj dobrog.
 Lucie: Ali novi će se cirkus zvati Cirkus Bella Lucia.
 Rodolfo: Cirkus Rodolfo Grande.
 Lucie: Cirkus Bella Lucia!
 Rodolfo: Cirkus Rodolfo Grande!
 Lucie: Ne! I točka!
 Cirkus Bella Lucia, to je lijepo! To je čak i znatno ljepše.
 A i bolje pristaje mojem novom cirkusu. Poljubi me!
 Rodolfo: Da, Lucie.
Lucie zadovoljno nestane s cirkusnom blagajnom u svoju garderobu.
 Rodolfo: Sedamnaest puta ošiniti bičem, trinaest puta do vraga i sedam puta zakrenuti vratom i triput otkinuti uši!
 Tog se balasta moram riješiti što prije.

12 Klaun

Direktor cirkusa najavljuje klaunovu točku.

Direktor cirkusa: A sad, dame i gospodo,
 il' kako se već nazivate,
 u arenu uć' će Bruno, mali Bruno,
 najsmješniji čovjek na svijetu,
govori - što kažem čovjek -
 najsmješniji stvor na tom svijetu!
 Umrijet ćete od smijeha,
 možda i on s vama.

Izađe Bruno, majmun ga prati.

Bruno: U glavi pliva riba.
 Riba zagriže kečku.
 S kečke kaplje san.
 U snu plače klaun.
 Klaun traži puce.
 Na pucetu visi košulja.
 Iz košulje niče glava.
 U glavi pliva riba.

Pjeva isti tekst na istu melodiju stereotipno nekoliko puta, dok ga direktor cirkusa iznerviran ne prekine.

Direktor cirkusa: Dosta! Točka.
 Ispričavam se, cijenjena publiko,
 oprostite, dame i gospodo,
 il' kako se već nazivate,
 blesani, nažalost, nemaju velik repertoar,
 al trude se s to više pohlepe i revnosti,
 zavrti se u glavi onom tko je pri pameti.
 No, sad pamet u glavu, inače bit će svašta!

13 Olga i Bruno

Majmun se ponovno pretvori u Olgu.

Bruno: Da imam takva zlatna puceta i epolete kao onaj ondje, imao bih i krzneni obrub i sukane ukrasne vrpce na prsima i glatke cipele kao onaj ondje. Siguran sam da bih tada imao i njezino srce.

Olga: Pa ona uopće nema srce, ima samo pandže i zube.

Bruno: Ali takve slatke bijele zubiće i takve zgodne pandže da se uopće ne želim opirati. I ja sam njezin klaun.

Olga: Ti si *bio* njezin klaun.

Bruno! Zavoli li me jednom tko, objesit ću bradu o klin, brijat se za njegov svaki dan, cijeli život bit mu vjerna i s medvjedom plesat neću, kunem se.

Bruno: Čujem kako rastu dlake. Tko te to voli? Stari?

Olga: Ne, ne on.

Možda ti. Ti možda.

Bruno: Zbog mene se ne trebaš brijati.

Olga: Ne želiš li me ljubiti, dopusti da samo ja volim tebe. Moje je srce dovoljno snažno i veliko za nas oboje, glumit ću tigricu ili majmuna, kako god želiš, i svaki ću ti četvrtak prišiti zlatno odličje, Bruno, a puceta, koliko god hoćeš.

Bruno gleda sebi i njoj u dekolte.

Bruno: Ti imaš dlakavija prsa od mene, u nedoumici sam. Ne, ne. Ostavi bradu! I ja imam ponosa. I cijenim dobar vidik.

Ode.

Olga: Ja sam svoj ponos odavno izgubila i brada mi je uvijek važnija od dobrog vidika. Pošteni nalaznik uzalud traga za ljubavlju. Nagrađuju se varalice sa svojim glatkim maskama.

14 Ples na užetu

Tuš na bubnju prije najave direktora cirkusa.

Direktor cirkusa: Dame i gospodo, ako ste još uvijek to, poštovana publiko, slijedi senzacija koja oduzima dah! Samo za vas lebdjet će, sve dok ne padne, Lucie zrakom poput kanarinca. Zaustavite dah, zaustavite dah, ni treptaja oka sad, ni malo mjesta sumnji dat jer inače će slomit vrat!

Rodolfo: Sad se valja triput boriti i devet puta pobijediti.

Olga: Krenimo, dakle! Nemam više što izgubiti osim svoje brade.

Lucie pleše na užetu. Malo pouzdanje upire sve snage kako bi osiguralo užu o kojem visi Lucie. No, Rodolfo i Olga pokušavaju odvući joj užu i tako izazvati njezin pad.

Lucie: Anđeo nitko sam ne bi bio.
 Svatko radije nekog traži
 tko uvis će ga ponijet znati,
 o krilo si ga objesiti,
 bez zasluge mu nebo dati.
 Za krilo mu se drži, više:
 U visine, daj da se njišem,
 da na leđima tvojim spavam,
 u paperju bijelom zakopan
 gdje veliko tvoje srce kuca.
 Na Zemlju više ti ne slijeći
 nego radije pjesmu ljubavnu
 svojim ptičjim glasom pjevaj mi,
 nek na vjetru glasno šuštanje
 od snažnih se zamaha čuje.
 Anđeo nitko sam ne bi bio
 da još čiju težinu vuče.
 Nitko gledat ne želi dolje.
 Svatko sanjari da je gore
 da sreću ne bi propustio.

Malo pouzdanje: Gubeć' tlo pod nogama tako.

Medvjed i majmun odvuku uže malom pouzdanju i Lucie se strmoglavi.

Bruno: Lucie, mačkice moja!
 Ona bez mene ne može živjeti.
 A sad je došao red na tebe.

15 Svatko protiv svakoga

Tijekom sljedećeg prizora artisti se vraćaju u likove životinja.

Direktor cirkusa: Gdje ima strvina skupljaju se strvinari.

Bruno: Ruke uvis!
 Puceta ovamo! Jedan, dva, tri, četiri,
 hop-hop, pet, šest sa šupljih prsa.

Rodolfo: U pomoć! Nedužan sam napadnut i okraden. Stoj!

Bruno: Nedužan? Kradljivac blagajna i žena.
 Skini sako, hajde brzo! I hlače!

Rodolfo: Ne moje hlače!

Bruno: Hlače ovamo, smjesta!

Rodolfo: Ne moj kostim! Dosta! Sve ti mogu objasniti. Sve je bila laž.

Bruno: Sve je bila laž?

Rodolfo: Sve je bila samoobrana.
 Olga me ucijenila i platila mi
 da od tebe odmamim Lucie kako bi plakao na njezinu dlakavom ramenu.
 Olga je kriva za sve,
 ja sam nedužan, posve nedužan.

Direktor cirkusa: Čovjek se može okretati kako hoće, ali stražnjica je uvijek straga.

Rodolfo: No, zadrži svoju podmuklu mačku, a meni radije vrati kostim!

Olga: *istodobno* Ne!

Bruno, Lucie: *istodobno* Što?

Za to vrijeme razotkrivena se Olga polako odšulja od Brune i penje se, već napola majmun, na ljestve.

Bruno ispušta svoj plijen i jurne prema Lucie.

Svi: Ona je živa!

Olga: Ajoj!
 Rodolfo: Do vraga!
 Lucie: *Bruni Šape k sebi! Moram s ovim nešto raščistiti.*
Lucie se uspravi, istrgne Brunu oružje iz ruke i nasrne na Rodolfa.
 Lucie: Što to govoriš?
 Novi cirkus? Kada u svakim kolima? Kostimi od svile?
 Još i *bravo*?
 Rodolfo: Malko sam lagao.
 Lucie: Bolji život i ljubav?
 Rodolfo: Malko malčice sam lagao.
 Lucie: I budućnost, blistava budućnost velikim slovima?
 Rodolfo: Samo sam malo, malo malčice lagao.
 Samo mašta da se spasim od bradate Olge.
 Lucie: Od Olgine si se brade spasio, ali nisi od mojih zuba.
 Rodolfo: Podmukla mačko, neću dopustiti da me grebeš, uzvratit ću udarac!
Istodobno Bruno prati Olgu u stopu, ali ne uspijeva se popeti za njom.
 Bruno: Uništila si moju sreću, ukrala si moju Lucie.
 Olga: Učinila sam to samo radi tebe.
 Bruno: Sve si upropastila.
 Olga: Tvoja je sreća bila lijepa laž.
 Bruno: Sve si posve upropastila!
 Olga: Samo sam ti otvorila oči. Tako da znaš tko te uistinu voli.
 Bruno: Lijepa mi je laž bila draža od tvoje gorke istine. Čekaj samo!
 Olga: Beščutni glupane, sâm si za to kriv! Tko je suviše glup nastrada.
Olga istrgne Rodolfu bič iz ruke.
 Rodolfo: Što se majmun više uspinje, to više pokazuje stražnjicu.
 Olga: Medvjed grabi med, pčele ga izboduju nasmrt.
Istodobno Bruno i Lucie stoje jedno nasuprot drugomu.
 Lucie: Bolje vuk u ovčjem krznu nego ovca u vučjem krznu kao ti.
 Bruno: Kokodači tek kad sneseš jaje, sad moraš podnijeti poraz.
Ponovno počinje borba i Lucie se okomljuje na Olgu.
 Lucie: Iskopat ću ti oči!
 Olga: Pazi samo, čuvaj se mojeg frktanja!
Istodobno Bruno i Rodolfo stoje jedan nasuprot drugomu.
 Rodolfo: Stoj, inače ću te ugristi!
 Bruno: Dosta! Napraviti ću palačinku od tebe!
Oružje padne na pod između njih troje - kruže jedno oko drugoga, dok riječi prerastaju u krikove,...
 Lucie: Egoisti! Egoisti! Egoiii... iii...
 Bruno: Idioti! Idioti! Idiooo... ooo...
 Rodolfo: Varalice! Varalice! Vaaa... aaa...
 Olga: Lažljivci! Lažljivci! Lažljivciiii... iii...
... i nasrne jedno na drugo. U tom trenutku direktor cirkusa otpusti užu, cirkusni šator se uruši i pokopa likove ispod šatorskih krila.

16 Direktor cirkusa

Direktor cirkusa: Liberalnom strpljenju je kraj.
 Pokus se uvijek izjalovi.
 Šačica grabežljivaca još nije društvo.
 Sigurnije je u kavezu nego nezaštićen.
 Zvijeri se krote tek prividno,
 pitome su samo mrtve.

Svaku večer spašavam jednu od druge.
 Svaku večer pograbe se
 i nikad ne pamte pogreške.
 Tu se traži dobar čarobnjak.
 Publika što plaća ima pravo
 na dobro vladanje i dobar kraj.
 Prema tome, svi natrag, svi natrag,
 sve unatrag, opet na mjesta
 i ponovni pokušaj!

Potiče orkestar veselo i poletno kao prije, pripremajući svoj nastup kao čarobnjak. Malo pouzdanje, očito veoma iscrpljeno, pritom mu pomaže.

Direktor cirkusa: Dame i gospodo,
govori - koji ste to, nadam se, još -
 slijedi hokus-pokus večeri,
 samo ovdje, danas i za vas:
 Čudesan spas civilizacije
 i poboljšanje ovog svijeta
 preko moje malenkosti i moje pomoćnice,
 malog pouzdanja. Malog pouzdanja.

Malo pouzdanje se nakloni.

17 Velika čarolija

Počinje čarolija, tijekom koje se cirkusna arena opet polagano diže i postupno postaju vidljive životinje u kavezima. Direktor cirkusa prepili malo pouzdanje.

Malo pouzdanje: Iz zemlje probuđeno,
 kroz usku zirku gledam
 iz životinje, što bijah,
 iz tame i znatno dalje,
 u čovjeka, čovjeka.
 Međutim, iz ljudskog oka
 još dalje i naprijed gledam,
 u anđela, koji bit ću,
 u anđela, u svjetlost.

Malo pouzdanje živo i zdravo izađe iz kutije s priborom za čarobnjačke trikove. Direktor cirkusa ponosno se nakloni.

Direktor cirkusa: A vi straga, sad tišina!
 Da više niste pisnuli,
 za danas mi vas je dosta.

Pozdravlja publiku po običaju.

Adieu, dame i gospodo,
govori - i svakako to ostanite! -
 dobru večer, laku noć i tako dalje.
 Doviđenja, bilo mi je drago.
Enchanté, moje dame! *Merci*, moja gospodo!
 Ja ću pak sada štogod popiti.
 Od tog vrtuljka vraški se ožedni!
 Pođi sa mnom, malo pouzdanje!

Malo pouzdanje: Evo, idem! Evo, idem!

Oboje prođu pokraj publike i izađu.

18 Majmunova pjesma

Sve životinje sjede, kao na početku, u svojim kavezima, pogleda uperena u prazno, poput uhvaćenih životinja.

Samo majmun gleda u publiku.

Majmun: Kad vidim kako me promatrate,
prepoznajem vas, al vi mene ne.
U lice mi gledate, al me ne prepoznajete.
Razliku ste proučili i izmislili,
bojeć me se, zatvorili ste se,
rešetka vas dijeli od ostatka svijeta.
Umjesto na šapama, u šarenim cipelama,
umjesto zubima grizete se noževima
i brišete nos finim rupčićima.
Krivu bananu izravnavate
i civiliziranima se smatrate. No, banana ostaje banana.
Okus joj jednak, kako god je ravnali.
Porculanom i pjesništvom nećete me prevariti.
Prašuma je prašuma, divljina je divljina,
a vaš fini kostim puca po šavovima.
No smatrate l' da možete iz tame zuriti,
misliti da ste pitomi, a ja divlja životinja,
ismijavati me kao svoju karikaturu,
tad u kavez vaš gledam, smijehom uzvraćam:
Vi i ja, jedni drugih slika smo i prilika,
bliski smo rođaci, to već davno prozreo sam.

Svršetak

Prevela s njemačkoga
Maja Oršić Magdić